

ANYAJEGY, AVAGY BELÉPŐ AZ ANYASÁGHOZ

Rövid, 45 percnyi megmerítkezés az anyaságban. Egy előadás, amely megszólítja a mélyre rejtett élményeket, és újraértelmezi a mindennapi rutint. A színpadon: anya és gyermek. Néha egyek, máskor két érző-viaskodó-egymást éltető karakter, aztán két nyeklő-csukló báb, akit visz a lendület. A színpadon: *Markó-Valentyik Anna*. Az *Anyajegy* című darab szerkesztője, rendezője, színésze és bábművésze, az előadások szervezője és menedzsere.

- ◆ – **Hogy jutott eszedbe az anyaságról darabot készíteni, egyedül?**
  - A darab egy színművészeti feladatnak indult: a személyiségünkhöz, aktuális élethelyzetünkhöz kapcsolódó témáról kellett egyszemélyes darabot készítenünk. Nincs még gyerekem, de tudom, hogy szeretnék. Nyilván az életkoromból is következik, hogy foglalkoztat a gondolat, 27 éves leszek. Tudom, hogy az anyaság életre szóló élmény, de azt is, hogy bármikor vége szakadhat egy életnek. Ezt nehezen dolgozom föl. A darab alapját képező Szabó T. Anna-szövegekben is ez szólított meg először: anyaként elfogadni a halált, a fájdalmat is, azt, hogy rendeltetett nekünk egy élet, aminek egyszer vége szakad.
- **Szabó T. Anna versein kívül milyen tapasztalatod volt még?**
  - Sok anyuka van az ismerőseim között, de az anyukámmal és a húgommal kapcsolatos élményeim is fontosak voltak. A zsigereimben pedig, azt hiszem, eleve van egy erős törődésre való hajlam, nevelési szándék. Az osztályunkban is „mami” voltam, pedig nem én voltam a legidősebb.
- **Amikor elkészült a darab, enyhült a félelem a haláltól?**
  - Nem. Ráadásul, amikor a vizsgaelőadásomon kimondtam a mondatot, hogy akkor lennék csak szabad, ha nem félnék a haláltól és a fájdalomtól, sem a másétól, sem a sajátomtól, pont velem szemben ült anyukám. Nem bírtam visszafogni a sírást, meg is kaptam a magamét érte az osztályfőnökeimtől, hogy nem nekem kell itt sírni, hanem a nézőnek. Hálás vagyok ezért az élményért, de még nem érzem, hogy megbékéltem volna, pedig muszáj lesz.

– A bábműfajhoz eleve kell valamilyen sajátos látásmód? Ráadásul itt bábos is vagy és színész is. Két szerepet játszol kétféle műfajban.

– A bábszínészekről azt mondják, hogy nagyon figyelnek a másikra, hiszen adott esetben egyszerre keltenek életre egy-egy bábót. A zenés műfajhoz hasonlítanám, rettentően fontos a ritmus, a pontosság, a tempó. Lehet improvizálni, de csak jól összeszokott partnerrel érdemes. Mindig többet nyerünk, ha együtt vagyunk erősek. A báb nélkül kevesebb lenne az előadás, és én is.

– A férfinézők is vevők az előadásodra?

– Főleg, ha fiatal házások vagy kisgyerekesek. Sok férfit ugyanannyira megérint, mert lehet, hogy sok mindent megbeszélnek a párjukkal, de ez az előadás jó párterápiás alap is lehet. Tizenéveseknek is előadtam az Anyajegyet, és ők arra döbrentek rá, hogy néha ők is ilyen elviselhetetlen gyerekek voltak. Olyan is volt, aki ezután azt mondta, hogy nem szeretne gyereket. De nem hiszem, hogy azért, mert ezt sugalltam volna. Azt hiszem, a meglévő félelmeit hozta felszínre a darab.

– Mert a szívet melengető és vicces jelenetek ellenére a vége nem igazán feloldás.

– Szövegben nem, de azért a kispárnát, vagyis a gyereket végül magammal viszem az ágyba. Azért is jó műfaj a báb, mert sokféle értelmezést megenged. Nem akartam elmenni a gyerekvállalás propagálásába, meg akartam mutatni a boldogságát, de a nehézségeket sem akartam letagadni. A darabban fontosnak tartottam, hogy ne mondjam se azt, hogy ez a gyerek kibírhatatlan, se azt, hogy ez az anya borzasztóan neveli a gyermekét.

– A humor és a tragikum közötti egyensúlyozás változik előadásonként, vagy patikamérlegben méred ki és tartod be?

– Sokszor mondják, hogy én inkább komika vagyok. A kiválasztott szövegekben nem volt sok humor, de ahogy próbáltam, láttam, hogy ezt nem lehet anélkül végigcsinálni. Tudom tartani a gyepőt, bár a tornázós jeleneten egyszer annyira nevettek, hogy majdnem én is elnevettem magam. Sokszor viszont utólag mondják, hogy nem tudták, hogy szabad-e itt nevetni. Van az emberekben valamiféle tartás és csendesség, ha színházba mennek, úgy érzik, hogy viselkedniük kell. A gyerekeket is sokszor „lehalkítják” a szülők a gyerekelőadásokon. Egyszer síri csöndben ment le egy előadás, közben már az is megfordult a fejemben: lehet, hogy kihagytam egy komplett jelenetet? Aztán, amikor felment a fény, láttam, hogy hetvenéves emberek ülnek a nézőtérén. Csoportosan jöttek valahonnan, és nyilván ez a téma másképp érintette őket. 40 évvel ezelőtt még nagyon magukra voltak hagyva az anyák, nem voltak baba-mama csoportok, pszichológiai kiadványok, amelyek segítettek volna nekik.

Kép - Orosz Sándor

– Az Anyajegy egy nagyon intim vallomás, finom színpadi eszközökkel. Van olyan térbeli határa a produkciónak, ami már nehezítené a befogadást?

– A kisebb tér és nézőszám fontos lehet, mert levonhat az élvezeti értékéből, ha ez az intimitás sérül. Egyszer a szülővárosomban, Dabason 200 fős teremben adtam elő, a közönség nagyon nyitott volt, de nem vagyok benne biztos, hogy máshol is ilyen jól alakult volna.

– Milyen érzés végig egyedül lenni a színpadon?

– Csak az elején éreztem magam kicsit egyedül. A tárgyak nagyon fontosak számomra, a színpadon ők a partnereim. Az előadás előtt mindig megsimogatom őket.

– A privát életedben is kötödsz a tárgyakhoz?

– Nagyon. Úgy érzem, fontos, hogyan bánok a környezetemmel – például nem hagyom ott magam után a kávésbögrét mosatlanul. Örülök, hogy a báb felé sodort az élet. Magyarországon nincs nagy hagyománya a felnőtt bábelőadásoknak. Nálunk a báb azt jelenti, hogy gyerekeknek szól, paraván van a színpadon és kesztyűs báb, esetleg marionett. A mi osztályunk elég elszántan dolgozik azon, hogy felnőtteknek szóló bábelőadások is szülessenek.

Ebben a műfajban a frappáns ötlet és a jól begyakorolt mozdulatok a legfontosabbak. Mert ha egy bábnak, mondjuk, kifordul a válla, akkor az a jelenet meghal.

– Szóval a színpadon is kettőért felelsz, ahogy egy anya.

– Igen. Valaki egyszer mondta, hogy várta, hogy legyen még egy gyerek az előadásban. Hát a színpadon ezt nehéz lenne kivitelezni, ez a báb is három mozgatós bunraku, mégis egyedül kell életre keltenem. Megpróbáltam ebből előnyt kovácsolni, ahol lehet, például jól lehetett így ábrázolni egy gyereket, aki küzd az elalvással.

– Beszéltél a párkapcsolatról, de ebben a darabban csak a nő van a színpadon. Úgy érzed, azért ma is magukra vannak hagyva a nők a legnagyobb dilemmákkal és félelmekkel?

– Csak azzal vitázom, hogy magától értetődő lenne ezeknek a problémáknak a megoldása. Van, aki az anyukájával, a párjával, a barátnőjével tud beszélni róla, de sokaknak külső segítségre is szükségük van. Az például borzasztó élmény, ha több év után derül ki, hogy a párunk mást gondol a gyerekvállalásról. ♦

Az Anyajegy című előadást február 11-én a Marczibányi Téri Művelődési Központban nézhetik meg.